

Πρόγραμμα του Επιστημονικού Συνεδρίου:
**«Κοινωνική διαμαρτυρία, εξέγερση και επανάσταση
στα προνεωτερικά Ιταλικά Κράτη (13^{ος}-18^{ος} αι.)»**

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών, Σεμινάριο Ιταλικής Ιστορίας και
Ιστοριογραφίας

Δευτέρα 29 Νοεμβρίου 2021, 09:30

Κεντρικό Αμφιθέατρο του Διδασκαλείου της Νέας Ελληνικής Γλώσσας,
Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

Χαιρετισμοί

Δημήτριος Καραδήμας, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και
Φοιτητικής Μέριμνας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Αχιλλέας Χαλδαιάκης, Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισαγωγικές ομιλίες

Γεράσιμος Δ. Παγκράτης (ΕΚΠΑ), *Εισαγωγή στη θεματική του συνεδρίου*
Αλίκη Βαξεβάνογλου (Ακαδημία Αθηνών), *Οι αγροτικές εξεγέρσεις στα τέλη
του Μεσαίωνα: νέες πηγές, προσεγγίσεις και ερμηνείες*

1^η Συνεδρία (10:40-11:55)

Προεδρείο: Αλίκη Βαξεβάνογλου (Ακαδημία Αθηνών)

Τα ιταλικά κράτη: αποτιμήσεις-προσλήψεις

Ελένη Τούντα (ΑΠΘ), *Εννοιολογήσεις των εξεγέρσεων στην πολιτική σκέψη και
την ιστορική γραφή του Leonardo Bruni*

Ανδρονίκη Διαλέτη (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), *Νομιμοποιώντας την πολιτική
ισχύ στα αναγεννησιακά ιταλικά κράτη: λόγοι, πρακτικές, αναπαραστάσεις*

Χρήστος Δεσύλλας (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Συγκριτική και τυπολογική θεώρηση
των κοινωνικών εξεγέρσεων στην Ιταλική χερσόνησο (1629-1630)*

Συζήτηση

Διάλειμμα (11:55-12:20)

2^η Συνεδρία (12:20-14:10)

Προεδρείο: Κώστας Γαγανάκης (ΕΚΠΑ)

Τα ιταλικά κράτη: μελέτες περίπτωσης - ύστερος Μεσαίωνας

Ηλίας Γιαρένης (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Πέφτει η νύχτα στο Παλέρμο: σκιές, φωνές και ερμηνευτικά σχήματα για μια βυζαντινή εμπλοκή στον Σικελικό Εσπερινό (1282)*

Γιάννης Λουτσόπουλος (ΕΚΠΑ), *Οι εξεγέρσεις στη Σιένα (1318): Μια νέα προσέγγιση*

Θεοδόσης Νικολαΐδης (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Η εξέγερση των Ciompi στο 3ο βιβλίο των Φλωρεντινών Ιστοριών του Μακιαβέλλι*

Ευθύμης Ντίκος (ΕΚΠΑ), *Συνωμοσία των βαρόνων, Νάπολη 1485*

Συζήτηση

Διάλειμμα (14:10-15:00)

3^η Συνεδρία (15:00-16:40)

Προεδρείο: Γιώργος Πλακωτός (Πανεπιστήμιου Αιγαίου)

Τα ιταλικά κράτη: μελέτες περίπτωσης - Πρώιμοι Νεότεροι Χρόνοι

Σωτήρης Κουτμάνης (ΕΚΠΑ), *Το «Ματωμένο Καρναβάλι του 1511 στο Ούντινε»*

Δήμητρα Παπαγεωργίου (ΕΚΠΑ), *Τα γεγονότα του 1585 στη Νάπολη: επανάσταση, εξέγερση ή κίνημα;*

Κατερίνα Ρομανένκο (ΕΚΠΑ), *Μεγάλη συζήτηση γύρω από μια μικρή εξέγερση στο Ουρμπίνο το 1572*

Γεωργία Καλαρά (ΕΚΠΑ), *Η εξέγερση του Μαζανιέλλο, Νάπολη 1647-48: Αντηχήσεις, προσλήψεις, ερμηνευτικές προσεγγίσεις*

Συζήτηση

Τρίτη 30 Νοεμβρίου 2021

4^η Συνεδρία (09:30-10:45)

Προεδρείο: Ρουμπίνη Δημοπούλου (ΕΚΠΑ)

Συγκρίσεις: Το βενετικό «κράτος της θάλασσας»

Φώτης Μπαρούτσος (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Η εξέγερση του Αγίου Τίτου 1363-1366*

Στάθης Μπίρταχας (ΑΠΘ), *Το αντιβενετικό κίνημα του Ιακώβου Διασσωρινού στην Κύπρο (1562-63): κοινωνικοοικονομικά και ιδεολογικά συγκείμενα*

Γεράσιμος Δ. Παγκράτης (ΕΚΠΑ), *«Η κατά τον ΙΖ' αιώνα επανάστασις της ελληνικής φυλής»*. Η βενετική επιχείρηση για την κατάληψη του Μοριά και η πρόσληψή της από την ελληνική ιστοριογραφία

Συζήτηση

Διάλειμμα (10:45-11:15)

5^η Συνεδρία (11:15-12:30)

Προεδρείο: Ανδρονίκη Διαλέτη (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Συγκρίσεις: Δυτική Ευρώπη και Οθωμανική αυτοκρατορία

Γιώργος Πλακωτός (Πανεπιστήμιο Αιγαίου), *Ανασύσταση του παρελθόντος, προνεωτερικός εξεγερτικός λόγος και ιστοριογραφική «αμηχανία»: από τον Girolamo Savonarola στον Gerrard Winstanley*

Κώστας Γαγανάκης (ΕΚΠΑ), *Ο πόλεμος των χωρικών στη Γερμανία ως ιστοριογραφικό πρόβλημα*

Αντώνης Χατζηκυριάκου (ΕΑΠ), *Οι προνεωτερικές εξεγέρσεις της οθωμανικής εποχής των επαναστάσεων*

Συζήτηση

6^η Συνεδρία (12:30-14:10)

Προεδρείο: Γιώργος Πηλείδης

Επανάσταση και Λογοτεχνία

Μυρτώ Αυγέρου (ΕΚΠΑ), «Ροβολατόροι και αφεντάδες»: η ανατομία μιας εξέγερσης στο ιστορικό μυθιστόρημα του Άγγελου Τερζάκη (*Η Πριγκηπέσσα Ιζαμπώ*, 1945)

Mariangela Ielo (ΕΚΠΑ), *Aristotele, Machiavelli e la rivoluzione morale della politica italiana*

Νίνα Παναγιωτοπούλου (ΕΚΠΑ), *Masaniello: Ο «βασιλιάς των δέκα ημερών» και η πρόσληψή του στα αναγνώσματα του 19^{ου} αι.*

Άννα Θέμου (ΕΚΠΑ), «Επαναστατικές» θεωρήσεις του L. A. Muratori στη σύγχρονη ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Συζήτηση

Διάλειμμα (14:10-15:00)

7^η Συνεδρία (15:00-16:40)

Προεδρείο: Ιωάννης Τσόλκας (ΕΚΠΑ)

Επανάσταση και Τέχνες

Ιωάννης Ακριτίδης – Μαρία Σγουρίδου (ΕΚΠΑ), *Οι Σικελικοί Εσπερινοί στις απεικονιστικές Τέχνες*

Στέλλα Φαρμάκη (ΕΚΠΑ), *Το ηρωικό πορτρέτο του Μαζανιέλο και η ζωγραφική μάχης στην εποχή του Μπαρόκ*

Διονύσης Αλεβίζος – Έλενα Ζαπρούδη (ΕΚΠΑ), *I Promessi Sposi: η απόδοση της εξέγερσης του San Martino σε κινηματογραφικές και τηλεοπτικές παραγωγές από το 1908 έως το 2004*

Κώστας Καρδάμης (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Οι προνεωτερικές ιταλικές επαναστάσεις υπό το φως της “Filosofia della Musica” του Giuseppe Mazzini: Η περίπτωση της όπερας “La battaglia di Legnano”*

Συζήτηση

8^η Συνεδρία (16:40-17:30)

Προεδρείο: Κατερίνα Φλώρου (ΕΚΠΑ)

Επανάσταση και Γλώσσα

Παναγιώτης Γ. Κριμπάς (ΔΠΘ), *Από τους ξεσηκωμούς στις... περιστροφές: στάσεις, επαναστάσεις, revolutiones*

Αλεξάνδρα Ελένη Σουλάνη (ΕΚΠΑ), *“Con dolci parole furono da me acquietati/Tenerci sottoposti come schiavi”*. Ανάλυση συναισθήματος σε ιστορικές πηγές μέσω της Γλωσσολογίας Σωμάτων Κειμένων

Συμπεράσματα συνεδρίου: Γιώργος Πλακωτός (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)

Κλείσιμο εργασιών

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: **Ανδρονίκη Διαλέτη**, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Τμήμα Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας - **Άννα Θέμου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας Φιλολογίας - **Θεοδόσης Νικολαΐδης**, Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου, Τμήμα Μετάφρασης-Διερμηνείας - **Στάθης Μπίρταχας**, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας - **Γεράσιμος Δ. Παγκράτης**, Καθηγητής ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας - **Γιώργος Πλακωτός**, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου, Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας - **Μαρία Σγουρίδου**, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας Φιλολογίας - **Ελένη Τούντα**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας ΑΠΘ - **Ιωάννης Τσόλκας**, Καθηγητής ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας Φιλολογίας

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: **Γεράσιμος Δ. Παγκράτης** (ΕΚΠΑ), **Δήμητρα Παπαγεωργίου** (ΕΚΠΑ), **Κατερίνα Ρομανένκο** (ΕΚΠΑ)

Διαδικτυακή μετάδοση: <http://live.uoa.gr>